

วันมาฆบูชากับชาวพุทธ

เข้าสู่เดือนกุมภาพันธ์ เดือนที่อบอุ่นไปด้วยการแสดงถึงความรัก หลาย ๆ คน คงนึกถึงวลีที่ว่า “14 กุมภาพันธ์ วันวาเลนไทน์” ซึ่งเป็นวันแห่งความรักหรือวันวาเลนไทน์ (Valentine’s Day) อย่างไรก็ตาม ยังมีวันสำคัญทางพุทธศาสนาเช่นกัน คือ วันมาฆบูชา

วันมาฆบูชา ถือว่าเป็นวันแห่งความรักของพุทธศาสนิกชน เพราะเป็นวันที่เกิดเหตุการณ์พิเศษที่เรียกว่า “จาตุรงคสันนิบาต” ขึ้น นั่นคือ การประชุมพร้อมด้วยองค์ 4 ได้แก่

- 1) เป็นวันมาฆปุรณมี คือวันเพ็ญขึ้น 15 ค่ำกลางเดือนมาฆะ จึงเรียกว่า มาฆบูชา
- 2) พระภิกษุ 1,250 รูป มาประชุมกันโดยมิได้นัดหมาย
- 3) พระภิกษุทั้งหมดล้วนเป็นพระอรหันต์
- 4) พระภิกษุเหล่านั้นทั้งหมด ได้รับการอุปสมบทจากพระพุทธเจ้าโดยตรง

อีกทั้ง เป็นวันที่พระพุทธเจ้าได้ประกาศหลักธรรมคำสอนแห่งพุทธศาสนา อันมีเนื้อหาหลักว่าด้วยการส่งเสริมให้มวลมนุษยชาติมั่นในการทำความดี ละความชั่ว ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน ทรงสอนให้ทุกคนมีความรักอันยิ่งใหญ่ เป็นรักที่ไม่เห็นแก่ตัว และเมตตาต่อเพื่อนร่วมโลก โดยมีพระสงฆ์เป็นผู้นำพระธรรมคำสั่งสอนดังกล่าวไปเผยแผ่ต่อไป

ดังนั้น Research Update ฉบับนี้ ผู้เขียนขอเสนอ เรื่อง “วันมาฆบูชากับชาวพุทธ” ซึ่งเป็นวันสำคัญทางพุทธศาสนาดังที่กล่าวมาข้างต้นและยังเป็นวันหยุดประจำปีเพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสไปวัดเพื่อทำบุญหรือประกอบกิจกรรมทางศาสนา อย่างไรก็ตามด้วยสภาพการดำรงชีวิตของคนไทยในปัจจุบันโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเมืองหลวงที่อยู่ภายใต้กระแสของสังคมนิยมวัตถุและการที่ต้องใช้ชีวิตอย่างเร่งรีบเกือบตลอดเวลาทำให้ประชาชนจำนวนไม่น้อยไม่มีโอกาสได้เข้าวัดทำบุญ อาจส่งผลให้แนวคิดของพุทธศาสนิกชนบางส่วนเปลี่ยนแปลงไป

ผลสำรวจ

กระทรวงวัฒนธรรมร่วมกับสวนดุสิตโพล มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นเด็ก เยาวชน และประชาชนหัวข้อ “วันมาฆบูชา” สำคัญอย่างไร จากกลุ่มตัวอย่าง 5,335 คนทั่วประเทศ ซึ่งได้ปรากฏผลสำรวจดังนี้

- 1) สอบถามความสำคัญของวันมาฆบูชา ผลสำรวจพบว่า ร้อยละ 74.57

ทราบว่าวันมาฆบูชาเป็นวันที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง “โอวาทปาติโมกข์”

แก่พระสงฆ์เป็นครั้งแรกในวันเพ็ญกลางเดือนมาฆะหรือเดือน 3 และร้อยละ 65.53

ทราบว่าวันมาฆบูชา เป็นวันที่มีพระสงฆ์จำนวน 1,250 รูป มาประชุมพร้อมกัน

โดยมิได้นัดหมาย

- 2) สอบถามถึงกิจกรรมที่ประชาชนจะทำเนื่องในเทศกาลมาฆบูชา

พบว่า ทำกิจกรรมตักบาตร ร้อยละ 56.17 รองลงมา ทำบุญ ทำทาน ร้อยละ 54.74

ลด ละ เลิก อบายมุข ร้อยละ 47.59 เวียนเทียน ร้อยละ 44.40

ฟังพระธรรมเทศนา ร้อยละ 34.83 ถวายสังฆทาน ร้อยละ 27.59

ถือศีล 5 ศีล 8 ร้อยละ 25.51 และสวดมนต์ที่บ้าน ร้อยละ 20.78

ผลสำรวจ (ต่อ)

3) สอบถามความเห็นว่าคุณค่าธรรมใดที่ควรยึดถือปฏิบัติและนำมาใช้ในชีวิตประจำวันในช่วงวันมาฆบูชา พบว่า ร้อยละ 72.89 บอกว่า ศีล 5 รองลงมา คือ โอวาทปาฏิโมกข์ (การไม่ทำบาปทั้งปวง การทำกุศลให้ถึงพร้อม และการทำจิตให้ผ่องใส) ร้อยละ 44.25 และอริยสัจ 4 (ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค) ร้อยละ 35.12

4) สอบถามถึงเรื่องการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนคนรุ่นใหม่เข้าวัดมากขึ้น ได้แก่

1. จัดกิจกรรมส่งเสริมพระพุทธศาสนา รมรณรงค์ให้เด็กและเยาวชนเข้าวัดปฏิบัติธรรม การทำความดี ถือศีล 5 ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาหรือทุกวันพระ โดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงร่วมเชิญชวน อาทิ ดารา ศิลปินนักร้อง เป็นต้น
2. ส่งเสริมเด็กนักเรียนให้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ
3. หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนควรบูรณาการร่วมกันจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่เด็กเยาวชน
4. พระสงฆ์ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการเทศน์ที่ทำให้น่าสนใจ ไม่น่าเบื่อ และแฝงไว้ด้วยคำสอนที่เข้าใจง่าย

5) สอบถามว่ากิจกรรม/ประเพณีทางพระพุทธศาสนาที่ควรสืบสานและฟื้นฟู จากผลสำรวจพบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจต้องการให้กิจกรรม/ประเพณีทางพระพุทธศาสนาที่ควรสืบสานและฟื้นฟูอันดับ 1 ได้แก่ การประกวดสวดมนต์ แข่งขันตอบปัญหาธรรมะ เพราะเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ สอดแทรกความรู้ สารที่เป็นประโยชน์ และช่วยกระตุ้นให้เด็กสนใจเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น และรองลงมา คือ การปฏิบัติธรรม และการนั่งสมาธิ เพราะคนยุคสมัยใหม่ไม่ค่อยนิยมการเข้าวัดปฏิบัติธรรม แต่การจะสืบสานก็ควรปรับเนื้อหาให้เข้ากับยุคสมัยไม่ย่ำอยู่กับที่ จะทำให้คนยุคใหม่เข้ามาสนใจมากขึ้นได้

ผลสำรวจชี้ให้เห็นว่า ควรส่งเสริม และสนับสนุนให้มีพระนักเทศน์ที่มีวิธีการและรูปแบบในการเทศน์ที่สนุกสนานและสอดแทรกธรรมะ เพื่อดึงดูดให้วัยรุ่นหรือคนรุ่นใหม่หันมาเข้าวัดมากขึ้น และร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อสร้างการรับรู้และจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา โดยให้บุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นผู้เชิญชวนเข้าร่วมกิจกรรม

